

A szabványok világa...

SZABVÁNYOK A BIZTONSÁGTECHNIKÁBAN – SOROZATUNK 11. RÉSE

Az alábbiakban az MSZ EN 50133-1:2006 szabványt vizsgáljuk meg, mely a beléptetőrendszerekre terjed ki. Mindenekelőtt azonban most is az aktuális tudnivalókról ejtünk szót.

Az MSZT 2007. április 1-jén megjelentette az MSZ EN 50131-1:2007 jelzetű, teljesen átdolgozott, **Riasztórendszerek. Behatolás- és támadásjelző rendszerek. 1. rész: Rendszerkövetelmények** című szabványt! Ez a szabvány a már magyarul megjelent MSZ EN 50131-1:2006-ot váltja ki, s így legkésőbb 2009. május 1-jéig a már magyarul olvasható szabványt vissza kell vonni. A behatolás- és támadásjelző rendszerekre vonatkozó Rendszerkövetelményeket az említett időponttól az új szabvány szabályozhatja kizárólag az Európai Unió minden tagországában (Magyarországon jelenleg sajnos csak az angol nyelvű szabvány áll rendelkezésre).

Úgyszintén megjelent az MSZ CLC/TS 50136-7:2007 jelzetű a riasztásátviteli rendszerekre vonatkozó „Alkalmazási irányelvek” című műszaki előírás, mely megjelenésekor ugyanolyan jogállásúvá vált, mint bármely MSZ EN 5013x-x sorozatú szabvány.

A CLC/TS 50136-7:2007 műszaki előírás az SZVMSZK támogatásával megjelent magyar nyelven is!

Az aktuálisan érvényben lévő biztonságtechnikai és az EN 54-x tűzjelző rendszerekre vonatkozó szabványok jegyzéke (negyedéves frissítéssel) megtalálható a <http://www.szvmszk.hu/szabvanyok> menüpont alatt.

Jelenleg a beléptetőrendszerekre vonatkozó, érvényben lévő szabványok az alábbiak:

■ **MSZ EN 50133-1:2006** – Riasztórendszerek. Beléptetőrendszerek biztonságtechnikai alkalmazásokhoz. 1. rész: Rendszerkövetelmények

■ **MSZ EN 50133-2-1:2001** – Riasztórendszerek. Beléptetőrendszerek biztonságtechnikai alkalmazásokhoz.

Részegységek általános követelményei

■ **MSZ EN 50133-7:2000** – Riasztórendszerek. Beléptetőrendszerek biztonságtechnikai alkalmazásokhoz. 7. rész: Alkalmazási irányelvek

A CENELEC 2007. márciusi munkaprogramja szerint nincs jelenleg előkészületben semmi új, beléptetőrendszerekre vonatkozó műszaki előírás vagy szabvány, tehát egy jó pár évig beléptetőrendszer esetén a meglévőkkel kell beérni.

**Riasztórendszerek.
Beléptetőrendszerek
biztonságtechnikai
alkalmazásokhoz. 1. rész**

RENDSZERKÖVETELMÉNYEK

Az MSZ EN 50133-1:2006 szabvány alapvetően az épületekben és épületek közelében telepített automatikus beléptetőrendszerekre és részegységeikre vonatkozó követelményeket határozza meg, de nem terjed ki az ún. APAS (access point actuators and sensors) követelményeire. Az „apas” tulajdonképpen az áthaladást gátló szerkezetek és érzékelők összefoglaló neve. Áthaladást gátló eszközök lehetnek pl.: elektromos ajtónyitók, elektromos zárak, forgókeresztek és egyéb áthaladást akadályozó szerkezetek, míg az érzékelők lehetnek pl.: egyszerű érintkezők, kapcsolók, nyomás- vagy ajtónyitás-érzékelők.

■ A szabvány **1. fejezete** az **Alkalmazási területet** definiálja, míg a **2. fejezet** a **Rendelkező hivatkozásokat** tartalmazza.

■ A szabvány **3. fejezetében** található meg a **35 legfontosabb, beléptetőrendszer esetén értelmezett szakkifejezés magyarázata**.

■ A **4. fejezetben** **blokkvázlat szintű**

ábrák mutatják be az alapfunkciókat, a funkciók elosztását egy beléptetőrendszerben, valamint a belépés engedélyezésnek folyamatábráján keresztül a rendszer működésének alapvető folyamatait.

Az **5. fejezetben** a **beléptetőrendszerek biztonságának meghatározására alkalmas osztályba sorolás értelmezése található**. A beléptetőrendszer biztonsága a felismerési és a jogosultságkezelési osztályba soroláson alapszik.

A felismerési osztály a szabvány szerint 0–3-ig terjed, tehát 4 szintű,

A „0” felismerési osztály – tényleges azonosítás nélküli: Egyszerű belépéskérésen alapul, felhasználói azonosítás nélkül (nyomógomb, érintkező, mozgásérzékelő...).

1. felismerési osztály – személyi azonosító kódos: Jelszón, személyi azonosító kódon stb. alapul.

2. felismerési osztály – kódkulcsos vagy biometrikus: Kódkulcsok, kártyák, elektronikus kulcsok, ujjlenyomatok stb. használatán alapul.

3. felismerési osztály – kódkulcsos vagy biometrikus, és személyi azonosító kódos: Kódkulcs vagy biometrikus azonosító és személyi kód kombinált alkalmazásán alapul. Kódkulcs és biometrikus azonosító kombinációját is 3. felismerési osztálynak kell tekinteni.

A jogosultságkezelési osztály lehet „A” és „B”

„A” jogosultságkezelési osztály: Ez az osztály olyan beléptetőpont használatára utal, ahol a biztonság kívánt fokozata sem az időbeni jogosultságot, sem pedig a beléptetőművelet naplózását nem kívánja meg.

„B” jogosultságkezelési osztály: Ez az osztály olyan beléptetőpontra vonatkozik, amely időbeni jogosultságkezelési és naplózási funkciókat tartalmaz. Magában foglal egy „Ba” alosztályt, amely olyan beléptetőpontra vonatkozik, amely időbeni jogosultságkezelési funkciót tartalmaz naplózási funkció nélkül.

■ Az **5.2. fejezetben** kerülnek meghatározásra az „A” és „B” jogosultságkezelési osztályra közösen vonatkozó feldolgozásra, a tápegységre, az önvédelemre, a programozottságvédelemre, a beléptetőpont vezérlésére stb. **vonatkozó elvárások**. Ebben a fejezetben található alfejezet (**5.2.6. Felismerés**) határozza meg azokat a **minimálisan teljesítendő követelményeket** a különböző felismerési osztályokra vonatkozóan, melyeket az 1., 2., 3. felismerési osztályba sorolt beléptetőrendszereknek teljesíteniük kell.

A biztonság szintjét sok tényező befolyásolja, amelyek közül a legfontosabb a variációk száma és a másolás egyszerűsége.

Az 1. felismerési osztályban alkalmazható:

a) A különböző lehetséges kódok számának és az azonosítható felhasználók számának aránya legalább 1000 az 1-hez legyen.

b) A variációk száma a rendszerben legalább 10 000 legyen.

A 2. és ennél magasabb felismerési osztályokban alkalmazható:

c) Az egyes rendszerekben valamennyi felhasználóhoz egyedi azonosítót kell hozzárendelni.

d) A felismerési kód szerkezete legalább 1 000 000 kombinációt nyújtson, és a rendszerrel közölt valamennyi felismerési információt ilyen szerkezeti felépítéssel kell összehasonlítani.

e) A hamis elfogadási arány nem lehet nagyobb 0,01%-nál.

A hamis elutasítási arány legyen kisebb, mint 1%.

f) A szokásos üzemi használat körülményei között nem szabad alkalmazni olyan kódkulcsot, amelynek kódolási rendszere szabad szemmel látható, és ezért általában könnyen másolható.

g) Ha a kódkulcsot azonosító számmal látják el, akkor nem szabad a kódkulcs által hordozott teljes kódinformációt közvetlenül megjeleníteni.

MEGJEGYZÉS: A kódkulcsokat illetően a felhasználó számára fontos azoknak tartóssága (például: a műveletek száma, élettartam, környezetiállóság stb.) és biztonsága (például a kódolt információ elválasztása hordozójától, azok elemeinek tönkretétele nélkül).

A 3. felismerési osztályban alkalmazható:

h) Kódkulccsal vagy biometrikus azonosítóval együtt használt személyi kód esetén a variációk száma legalább 10 000 legyen.

■ Az **5.3 fejezet** a „B” jogosultságkezelési osztályra vonatkozó kiegészítő **funkcionális követelményeket tartalmazza**. Példaként lássunk három esetet:

a) A beléptetőrendszereknek magukba kell foglalniuk egy beépített valós idejű órát, amelynek minimális ciklusa egy hét, és legfeljebb napi 5 másodperc a pontatlansága.

b) Legyen lehetséges egy felhasználóhoz jogosultsági szint hozzárendelése.

c) A jogosultsági szinten belüli az időbeni jogosult-

ságkezelésnek egy héten belül legalább napokra, és a napon belül percekre való felbontással kell rendelkeznie.

Itt kerül például az is meghatározásra, hogy egy „B” jogosultságkezelési osztályba tartozó 1., 2., 3. felismerési osztályú rendszerben alapkövetelmény legalább 500 esemény tárolása.

■ Az **5.4 fejezet a részegységekkel kapcsolatos követelményeket határozza meg**, míg a **6. fejezet a funkcionális vizsgálatokat tartalmazza**. Itt esik szó a különböző, eddigi fejezetekben szereplő elvárásokról, valamint arról is, hogyan kell vizsgálni és melyek a megfelelőség kritériumai.

■ A **7. fejezet a jelölés és azonosítás követelményeit tartalmazza**.

Mind a beléptető-, mind a többi, a riasztórendszerek szabványsorozatba tartozó rendszerekre vonatkozóan, a jobb megértés és az egyszerűbb kezelés érdekében például a BSIA (British Security Industry Association) honlapján ún. formok találhatóak, melyek a rendszerekre vonatkozó szabványok magyarázatával, összefoglaló kis basic guide-okkal segítenek a szakembereknek a helyes értelmezésben, a szakszerű munkában.

Erre példa a lenti kis, beléptetőrendszerre vonatkozó **táblázat**.

A következő részben az MSZ EN 50133-2-1:2006 szabványt, azaz a beléptetőrendszerekre vonatkozóan a részegységek általános követelményeit ismerhetjük meg.

Móré Attila

BSIA British Security Industry Association ACCESS CONTROL – INSTALLERS' BASIC REFERENCE TABLE					
BSIA SECURITY LEVEL	EXAMPLE	MINIMUM SECURITY CLASSIFICATION	DOORS	ELECTROMAGNETIC LOCKS	READER TECHNOLOGIES
1	Common Room, Meeting Room	1-A 2-A	LOCKED CODE OPENING	MAGNETIC LOCK	KEY CARD KEY
2	Office Door	1-B	LOCKED CODE OPENING	MAGNETIC LOCK	KEY CARD KEY
3	Ball Room, Main Entrance, (Main+G)	2-B	LOCKED CODE OPENING	MAGNETIC LOCK	KEY CARD KEY
4	Ball Room, Main Entrance, (Main+G) Entrance, Reception, Warehouse, Store, Exit Entrance, Automated Entry	3-B	LOCKED CODE OPENING	MAGNETIC LOCK	KEY CARD KEY

NOTE: Security classification of glass doors is NOT given here. Reference should be made to the relevant British Standard.